

Նշում փաստաքանի համար. Այս թռուցիկը նախատեսված է [կցելու համայնքային տարբերակին](#) և փաստաքաններին լրացուցիչ ուղեցույց է տալիս, թե ինչպես բացատրել «Ճանաչեք ձեր իրավունքները» տեղեկատվությունը համայնքի այն անդամներին, ովքեր կարող են լեզվական և/կամ հաշմանդամության հետ կապված խոչընդոտներ ունենալ: Այն տրամադրում է ավելի խորը համատեքստ, քննարկման կետեր և ռազմավարություններ, որպեսզի փաստաքանները կարողանան տեղեկատվությունը ներկայացնել ճշգրիտ, մատչելի և բոլորի համար հեշտ հասկանալի ձևով:

Ի՞նչ անել, եթե չեմ կարողանում շփվել ներգաղթային գործակալների հետ լեզվական և/կամ հաշմանդամության խոչընդոտների պատճառով:

Կիրառեք լռելու ձեր իրավունքը՝ օգտագործելով կարմիր քարտ կամ այլ՝ «ճանաչեք ձեր իրավունքները» կարգախոսով քարտ: Հիշե՛ք, որ ձեր ասած ամեն ինչը կարող է օգտագործվել ձեր դեմ: Միշտ փորձեք պահպանել հանգստություն: Մի՛ փախչեք և խուճապի մի՛ մատնվեք: Դուք կարող եք օգտագործել կարմիր քարտ կամ այլ՝ «ճանաչեք ձեր իրավունքները» քարտ՝ ձեր իրավունքները պաշտպանելու համար՝ առանց որևէ բան ասելու:

Քարտը տպելու համար այցելեք՝ ilrc.me/protect: Դրանք այսպիսի տեսք ունեն՝

Դուք սահմանադրական իրավունքներ ունեք: ՄԻ՝ ԲԱՅԵՔ ԴՈՒՌԸ եթե ներգաղթի գործակալը թակում է ձեր դուռը: ՄԻ՝ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՔ ներգաղթի գործակալի ՈՉ ՄԻ ՀԱՐՑԻ եթե նրանք փորձեն խոսել ձեզ հետ: Դուք իրավունք ունեք լուռ մնալու: ՄԻ՝ ՍՏՈՐԱԳՐԵՔ ՈՉ ՄԻ ԲԱՆ առանց նախապես խոսելու ձեր իրավաբանի հետ: Դուք իրավունք ունեք իրավաբանի հետ խոսելու: Եթե դուք ձեր տնից դուրս եք, հարգե՛ք ներգաղթի գործակալին եթե ազատ եք հեռանալու. եթե նրանք ասեն «այո», հանդարտ կերպով հեռացե՛ք: ՏՎԵ՛Ք ԱՅՍ ԹՈՒՂԹԸ ԳՈՐԾԱԿԱԼԻՆ: Եթե ձեր տան ներսում եք, նրանց ցույց տվե՛ք այս թուղթը պատուհանից կամ սահեցրե՛ք դռան ներքևից:	I do not wish to speak with you, answer your questions, or sign or hand you any documents based on my 5th Amendment rights under the United States Constitution. I do not give you permission to enter my home based on my 4th Amendment rights under the United States Constitution unless you have a warrant to enter, signed by a judge or magistrate with my name on it that you slide under the door. I do not give you permission to search any of my belongings based on my 4th Amendment rights. I choose to exercise my constitutional rights. <i>These cards are available to citizens and noncitizens alike.</i>
---	--

Նշումներ փաստաքանի համար. Համայնքի անդամների համար ընդգծեք, որ Հինգերորդ փոփոխությունը ԱՄՆ-ում բոլորին լռելու իրավունք է տալիս: ԱՄՆ-ում յուրաքանչյուր ոք կարող է պնդել այս իրավունքը բանավոր կամ կարմիր քարտի կամ այլ՝ «ճանաչեք ձեր իրավունքները» քարտի միջոցով: Դուք կարող եք թարմացնել վերևում գտնվող պատկերը համայնքային թռուցիկում և փոխարինել այն համապատասխան լեզվով՝ կարմիր քարտերին մուտք գործելով այստեղ՝ ilrc.me/protect: Հիշեցրեք համայնքի անդամներին, որ իրենց ասած ցանկացած բան կարող է օգտագործվել իրենց դեմ, և որ այժմ ներգաղթային գործակալները կարող են իրենց դեմ օգտագործել լեզուն, ենթադրյալ էջնիկ պատկանելությունը և գտնվելու վայրը, ուստի ներգաղթային գործակալի հետ հանդիպելիս լավագույնն է օգտագործել կարմիր քարտ կամ այլ՝ «ճանաչեք ձեր իրավունքները» քարտ: Եթե ժամանակը թույլ է տալիս, կարող եք բացատրել, որ սա պայմանավորված է Գերագույն դատարանի վերջերս կայացրած որոշմամբ, որտեղ դատավոր Քավանոն համաձայնեցված կարծիք է հայտնել, որով թույլատրվում է ռասայական պրոֆիլավորումը ներգաղթային կայաններում:

Ստորև բերված են մի քանի օրինակներ, թե ինչպիսի շփումներ կարող եք ունենալ ներգաղթային գործակալների հետ.

Հասարակական վայրերում. Ներգաղթային գործակալները կարող են մոտենալ ձեզ և հարցնել ձեր կարգավիճակի մասին:	Աշխատավայրում. Ներգաղթային գործակալները կարող են այցելել ձեր աշխատավայր:	Տանը. Ներգաղթային գործակալները կարող են ցանկանալ մոտենլ ձեր տուն՝ ձեզ ձերբակալելու կամ ձեր տունը խուզարկելու համար:
---	--	---

Կիրառեք լռելու ձեր իրավունքը՝ **անկախ ձեր ներգաղթային կարգավիճակից:**
Սակայն, եթե որոշեք «խախտել լռությունը»՝ պատասխանելով/հարցեր տալով, կարող եք ընտրել հետևյալներից որևէ մեկը.

- Խնդրեք թարգմանիչ կամ հարմարեցումներ:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Այս խնդրանքը կարող է վերաբերել խուսակցական կամ ժեստերի լեզվի կամ այլ հարմարեցումների, ինչպիսիք են դանդաղ խոսելը կամ օժանդակ տեխնոլոգիաների օգտագործումը՝ համայնքի անդամին արդյունավետ և իմաստայից կերպով շփվելուն օգնելու համար:
- Պահանջեք փաստաթան:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Անկախ ներգաղթային կարգավիճակից, համայնքի անդամը միշտ կարող է դիմել փաստաթանի օգնությանը՝ նախքան որևէ այլ հարցի պատասխանելը:
- Հանրային վայրերում հարցրեք՝ «Կարող ե՞մ գնալ»:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Բացառությամբ, որ եթե ներգաղթային գործակալն ասում է «դուք կարող եք գնալ» կամ «դուք ձերբակալված չեք», կամ «ձեզ չեն կալանավորում», ապա նա պետք է դանդաղ հեռանա: Սա նշանակում է, որ ներգաղթային գործակալը որևէ պատճառ չունի շարունակելու նրանց պահելու կամ ձերբակալելու: Հիշեցրեք համայնքի անդամներին, որ նրանք պետք է դանդաղ և հանգիստ հեռանան՝ գործակալ(ներ)ին որևէ պատճառ չտալով նրանց կրկին կանգնեցնելու համար:
- Տանը՝ խնդրեք նրանց հեռանալ:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Բացառությամբ, որ եթե նրանք տանն են, և ներգաղթային գործակալները չունեն վավեր օրդեր, և իրենք համաձայնություն չեն տվել նրանց մուտքին, ապա կարող են խնդրել նրանց հեռանալ: Նրանք կարող են դադարեցնել հարցերին պատասխանելը:
- Ներկայացրեք օրինական կարգավիճակի ապացույց:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Եթե համայնքի անդամն ունի օրինական կարգավիճակ, բացառությամբ, որ նա կարող է որոշել ներկայացնել դրա ապացույցը: Ընդգծեք, որ ոչ բոլոր կարգավիճակներն են նույնը, ոչ բոլոր կարգավիճակներն են առաջարկում նույն պաշտպանությունը արտաքսման դեմ, և որ կատարյալ դեպքում բոլորը անցնում են ներգաղթային ստուգում՝ իմասնալու համար, թե որն է լավագույն տարբերակը՝ կախված իրենց եզակի հանգամանքներից: Սովորաբար, լավագույնն է չպատասխանել որևէ հարցի և պնդել լռելու իրավունքը:
- Վերահաստատեք լռելու իրավունքը՝ դուք կարող եք դա անել ցանկացած պահի:
 - **Նշում փաստաթանի համար.** Ընդգծեք, որ նույնիսկ եթե նրանք արդեն պատասխանել են մեկ (կամ ավելի) հարցի, նրանք կարող են հետադադարում

կիրառել լռելու իրենց իրավունքը: Նմանապես, եթե նրանք պնդել են լռելու իրենց իրավունքը, այնուհետև պատասխանել են մեկ (կամ ավելի) հարցի և ցանկանում են վերահաստատել լռելու իրենց իրավունքը, նրանք կարող են դա անել՝ ասելով, որ պնդում են իրենց իրավունքը կամ ցույց տալով կարմիր քարտ կամ այլ՝ «ճանաչեք ձեր իրավունքները» քարտ:

Եթե ձեզ ձերբակալել են.

- Դուք իրավունք ունեք տեղեկատվություն և հաղորդակցություն ստանալ ձեզ համար հասկանալի լեզվով և ձևաչափով.
 - Խնդրեք թարգմանիչ (խոսակցական կամ ժեստերի լեզվի):
 - Խնդրեք թարգմանված փաստաթղթեր:
 - Խնդրեք հաշմանդամության համար ողջամիտ հարմարեցումներ:
 - Դատարանում ձեզ պետք է տրամադրվի թարգմանիչ և/կամ անհրաժեշտ հարմարություններ:
 - Յուրաքանչյուր փուլում, եթե չեք հասկանում թարգմանչին և/կամ փաստաթղթերը, լավագույնս փորձեք բացատրել, թե ինչը չեք հասկանում:
- Մի՛ համաձայնեք և մի՛ ստորագրեք այն, ինչը չեք հասկանում:

***Նշում փաստաբանի համար.** Հիշեցրեք համայնքի անդամներին, որ եթե նրանք կալանավորվեն, նրանք կարող են անել վերը նշվածներից մեկը կամ մի քանիսը: Վերոնշյալ անելը չի երաշխավորում, որ ներգաղթային պաշտոնյաները կապահովեն, որ իրենց հարցումները կատարվեն: Այն փաստը, որ հարցումը ներկայացվել է, կարող է օգնել դատական գործընթացում:*

Հնարավոր է, որ ներգաղթային մարմինները չտրամադրեն թարգմանիչ, թարգմանված փաստաթղթեր կամ համապատասխան հարմարություններ, երբ դուք դրանք խնդրեք: Այս տեսակի հարցումներ անելը, նույնիսկ եթե դրանք չեք ստանում, կարող է հետագայում օգնել ձեզ ազատվել կալանքից և/կամ պայքարել արտաքսման դեմ:

Ռեսուրսներ՝

- **Արագ արձագանքման թեժ գծեր՝** Այցելեք <https://www.ccijjustice.org/carrn>՝ գտնելու ձեր տեղական արագ արձագանքման ցանցը և հաղորդել ձեր տարածքում գործող ներգաղթային իրավապահ մարմինների մասին:
 - ***Նշում փաստաբանի համար.** Դուք կարող եք այս հղումը փոխարինել համայնքային թոռուցիկի վրա տեղադրված տեղական արագ արձագանքման թեժ գծի հղումով, որպեսզի համայնքի անդամները հեշտությամբ մուտք ունենան ձեր տեղական արձագանքման թեժ գծին:*
- **Տարածաշրջանային ցանցային կենտրոններ ներգաղթյալ ընտանիքների համար.** Այցելեք <https://www.ilrc.org/regional-network-hubs>՝ գտնելու ձեր տարածաշրջանային կենտրոնը և կապվելու իրավաբանական ծառայություններ մատուցողների, կրթության և տեղեկատվության բաժինների հետ:
 - ***Նշում փաստաբանի համար.** Դուք կարող եք այս հղումը փոխարինել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի տեղեկատվությամբ համայնքային թոռուցիկում, որպեսզի համայնքի անդամները հեշտությամբ մուտք ունենան տեղական տարածաշրջանային կենտրոն: Կարող եք նաև ներառել տեղական ոչ առևտրային կազմակերպությունների և տեղական վստահելի մասնավոր փաստաբանների կոնտակտային տվյալները:*

- Հաշմանդամություն ունեցող ներգաղթյալների համար ավելի մանրամասն իրավական ռեսուրսների համար տե՛ս Հաշմանդամության իրավունքների կրթության և պաշտպանության հիմնադրամի «Ճանաչեք ձեր իրավունքները. ներգաղթային ընթացակարգերում և դատավարություններում ողջամիտ հարմարեցումներ»՝ <https://dredf.org/kyr-ras-immigration-procedures-and-proceedings/> և «Հաճախակի տրվող հարցեր՝ հաշմանդամություն, ներգաղթ և հանդիպումներ ICE-ի հետ»՝ <https://dredf.org/faqs-disability-immigration-and-encounters-with-ice/>:

Այս ներբեռնվող ուղեցույցները մշակվել են Immigrant Legal Resource Center (ILRC), California Rural Legal Assistance Inc. (CRLA), Legal Aid Foundation of Los Angeles (LAFLA), Chinese for Affirmative Action (CAA) և Asian Resources Inc. (ARI) կազմակերպությունների կողմից և թարգմանվել են՝ նպատակ ունենալով խթանել ներգաղթյալների մեր բազմազան համայնքի ջանքերը՝ ի պաշտպանություն լեզվական և հաշմանդամություն ունեցող անձանց հավասարության, ներգաղթի իրավապահների հետ փոխգործակցության ժամանակ:

Վերջին թարմացում՝ 21.04.2026 թ.